

Bir Çocuk - İki Dil

Anne ve Babalar için Bilgi, Teşvik ve Öneriler

Verfasser: Prof. Hannes Scheutz, Universität Salzburg

ÇOK DILLİLİK ÇOCUĞUMUZ İÇİN SORUNMU YOKSA FIRSATMI?

Bir çocuğun yaşamının ilk yıllarında iki farklı dil öğrenmesi okulda ve mesleğinde başarılı olması için iyi bir temeldir. Yani çok dillilik çocuğunuz için bir fırsat ve zenginliktir. Diğer taraftan ikinci bir dili öğrenmek özel bir mücadeledir. İkinci dil çoğu zaman anadil kadar mükemmel öğrenilemez. Aşağıdaki öneriler sizlerin çok dilli eğitim mücadelesinin üstesinden en iyi şekilde gelmenize yardımcı olmayı hedefler.

ÇOCUĞUMUZLA HANGİ DİLİ KONUŞMALIYIZ?

Çocuğunuzla irtibatta kendinizin en iyi konuştuğu dili kullanınız - yani çoğu durumda kendinizin yetiştiği dili. Anne ve babaların kendileri ile Almanca konuşmaya çalışmalarının çocukların dil gelişimi için daha iyi olduğu doğru değildir. Anne ve baba farklı dil konuşsalar dahi, çocuk bunun üstesinden gelir. Önemli olan açık bir kural koymanız ve dil kullanımınızda tutarlı kalmanızdır, çocuğunuz bilmeli ki annemle bu dilde konuşurum, babamla da şu dilde, ...

İKİNCİ BİR DİL ÖĞRENMEK ÖZEL ZORLUKLAR MI GETİRİR?

Anne ve babalar çoğu kez çocuklarının her iki dili de „doğru“ öğrenemeyeceklerinden korkarlar. Fakat küçük yaştan itibaren bu dillerde desteklendikleri takdirde - yani bu dilleri düzenli olarak kullandıkları zaman, çocuklar için iki (bazen üç) dil öğrenmek sorunsuz şekilde mümkündür. Çok dilli yetişen bir çocuk belki ilk kelimeleri ve cümleleri biraz geç konuşabilecektir, fakat bu gelişim için önemsizdir. Bir dilin kelimeleri ve gramer şekilleri diğer dilinki ile yerine geçmesinden dolayı çoğu zaman ilk dönemde iki dil karıştırılabilir. Çocuk her iki dilide iyi konuşabildikten sonraki zamandan itibaren bu dil karıştırılması kaybolur. Daha sonra diller farklılaştırılır ve birbirinden tamamen ayrılır. Çocuklar ikinci dil ile sonradan karşılaştıkları zaman bu dilleri karıştırma süreci daha uzun sürer. Birinci dilin özellikleri (örneğin telaffuz alışkanlıkları) ikinci dile aktarılır.

ÇOCUĞUMUZU HER İKİ DİLİ DE ÖĞRENMESİNDE NASIL DESTEKLEYEBİLİRİZ?

Burada yetişen çocukların Almanca'ya hakim olmaları oldukça önemlidir. İyi dil bilgisi ilerideki okul ve meslek başarıları için önemli temeldir. Bunun için sizler anne ve baba olarak çocuğunuza erken Almanca duyma ve konuşma imkanı sağlayarak temeli oluşturabilirsiniz. Bu örneğin çocuk bakım kurumlarında her gün olduğu gibi anadili Almanca olan çocuklarla ve yetişkinlerle irtibat kurarak olur. Çocuğunuzun bir çocuk bakım kurumuna mümkün oldukça erken gitmesi ve Almanca öğrenmesi çok önemlidir. Ne kadar geç Almanca öğrenirse zorluklar o kadar büyük olur. Bunun için kesinlikle okul başlangıcına kadar beklenmemelidir. Anne ve babalar çocukları için büyük örneklerdir. Bundan dolayı dil öğreniminin başarılı olması için çocuğunuz kendinizin her iki dile de eşit değer verdiğinizi hissetmesi hayati önem taşımaktadır. Bir taraftan aile içerisinde kullanarak ana dilinizden gurur duyduğunuzu, diğer taraftan da Almanca'nın ve iki dilli olmanın önemini belirtebilirsiniz. Çocuğunuz anne ve babalarının da iyi Almanca öğrenmek için uğraştıklarını farkettiler zaman güç alırlar ve hırslanırlar. Örneğin siz de bir Almanca kursuna gittiğinizde veya çocuğunuza bu veya diğer kelimenin Almancasını sorduğunuzda - çocuğunuz için doğru yolda olduğuna dair daha iyi tasdik olabilir mi?

GÜNLÜK YAŞAMIMIZDA ÇOCUĞUMUZUN DİL GELİŞİMİ İÇİN NE YAPABİLİRİZ?

Çocuklar aile içerisinde birinci dillerini öğrenirler. Bu bilinçli kelime veya gramer kuralı "öğrenmeden" tamamen doğal şekilde olur. Çocuğunuzla ne kadar fazla konuşursanız ve onun kendinin konuşmasını ve anlatmasını teşvik ederseniz çocuğunuzun dili o kadar iyi gelişecektir. Yavaş yavaş hayallerini ve düşüncelerini kelimelerle anlatacağıdır.

Dil alışverişi için fırsat çoktur: çocuğunuza yaşadıklarını anlattırınız, mümkün oldukça sıkça beraber resimli kitaplara bakınız, çocuğunuza okuyunuz, çocuğunuza işinizden, yaşadıklarınızdan anlatınız, çocukluğunuzdan, günlük yaşamınızdan hikayeler anlatınız, uydurduğunuz hikayeler, öyküler anlatınız ... - ne kadar fazla olursa o kadar iyidir! Bu şekilde çocuğunuzun gelişimini teşvik eder ve dil öğrenmesini en iyi şekilde desteklersiniz.

Bir konu daha: çocuklar ilk etapta görüntüye dikkat verip ve söylenenlere daha az konsantre oldukları için dil bilgisinin teşviki için televizyon izlemek pek iyi değildir. Öykü ve hayali günlük yaşam hikayeleri içeren kaset veya CD'ler daha iyidirler.

ÇOCUĞUNUZ ANİDEN SADECE BİR DİLDE KOUŞMAK İSTEMESİ HALİNDE NE YAPILIR?

Bazen bir çocuğun sadece tek dil kullandığı olabilir - örneğin anne ve baba başka bir aile dili konuşsalar dahi evde de Almanca konuşur. Böyle dönemler olağandışı değildir: yinede süre gelen dil alışkanlıklarınıza ve anadilinizi aile dili olarak kullanmaya devam ediniz - çocuğunuzun dil bilgisi kalacaktır ve genelde çocuklar daha sonra evde aile dilini konuşmaya hazır olurlar. Değişik bir durum da mümkün

olabilir: bir çocuk anaokulunda Almanca'yı reddeder veya öğrenmede uzun süre kayıda değer ilerleme yapmaz. Bu durumlarda anne ve baba kendilerinin Almanca'ya karşı ne kadar olumlu yaklaşıklarını veya kendilerinin ikinci dil öğrenmeye ne kadar önem verdiklerini sorgulamalıdır. Çoğu zaman böyle bir dilin reddedilmesine sebep olan, çocuğun Almanca hususunda verdiği çaba için yeterli değer ve destek bulamamasıdır.

DİL GELİŞİM BOZUKLUKLARI NEDİR?

Bir çocuğun anadilinde dil becerisi diğer yaşlılarından önemli ölçüde fark göstermesi halinde, tıbbi teşhis ve tedavi gerektiren bir dil gelişim bozukluğu bulunabilir. İkinci dil Almanca'da dil hususunda dikkat çekici durum ve gelişmede gecikme olması halinde bu bir dil gelişim bozukluğu belirtisi değildir, aksine çocuğun Almanca ile yetersiz irtibatı bulunmasındandır. Bu durumda anadili Almanca olan çocuklarla irtibat ve mümkünse doğrudan Almaca'ya teşvik etmek için uğraşınız.